

Pandemie skončila, vystupte si

smis-lab.cz/2023/11/06/pandemie-skoncila-vystupte-si

6. 11. 2023

Zuzana Krátká

Počátkem září prof. Válek oznámil na tiskové konferenci rozpuštění původního týmu poradců, kteří tvořili tzv. **Národní institut pro zvládání pandemie**. Nový transformovaný NIZP se stal součástí Státního zdravotního ústavu a první schůzka jeho vedení proběhla již 6. září. Prof. Chlíbek však poměrně otálel s tím, aby o změnách členy původního NIZPu informoval. Oznámení o tom obdrželi členové původního NIZPu až 18. října 2023, a to v tomto znění:

„Vážené kolegyně a kolegové, vzhledem k tomu, že z rozhodnutí pana ministra došlo k reorganizaci Národního institutu pro zvládání pandemií, tak od září 2023 pracuje a jedná NIZP v novém složení jeho členů. Nominace jednotlivých členů proběhly na základě výzvy ministerstva k vybraným odborným lékařským společnostem. Došlo k „zeštíhlení“, kdy NIZP má nyní 5 odborných pracovních skupiny, každá celkem o 5 členech plus předseda a místopředsedkyně. NIZP byl také nově začleněn do virtuální struktury SZÚ Praha. Jmenovací dekrety pro oslovené nové, staronové členy čekají na podpis pana ministra a hned pak budou rozeslány, těm, kteří byli jmenováni. Zápisy z jednání NIZP budou dostupné na web stránkách SZÚ a MZ. Toto je důvod, proč Vám chci touto cestou ještě jednou poděkovat za vaši práci pro NIZP a všechny vaše aktivity. Zejména těm, kteří v NIZP již dále nepokračují. Vážím si vaši ochoty podílet se na společném boji s pandemií.“

Konec kritiků

Tímto krokem skončili v ministerském poradním týmu všichni odborníci, kteří jsou členy SMIS nebo se SMIS dlouhodobě spolupracují – infektolog Jiří Beneš, imunolog Vojtěch Thon, viroložka / mikrobioložka Hana Zelená, imunolog / mikrobiolog Václav Fejt a statistici a matematici Lucie Houfková, Robert Straka a Arnošt Komárek (ten ukončil svoji činnost v NIZP na vlastní žádost již na podzim 2022). Protože zpráva prof. Chlábka byla napsána poněkud neurčitě, počkali jsme s touto zprávou raději ještě dva týdny na případný povolávací dekret do virtuálního NIZPu, který však nikdo z nich na štěstí neobdržel. Jsou tomu rádi, jelikož jejich časově velmi náročná a zcela bezplatná „služba vlasti“ byla velmi obtížná. Zastávali ji přesto, že od počátku věděli, že jejich možnosti něco změnit jsou minimální. Po celou dobu se snažili o kritické posuzování problémů, které bylo nutné v souvislosti s pandemií řešit. Nejdůležitější příspěvky, které během té doby vytvořili a poslali vedení NIZP, jsou pečlivě archivovány na webu SMIS v sekci „Informace o činnosti v Národním institutu pro zvládnutí pandemie“.

Měli pořád ty stejné otázky – proč očkovat lidi po nemoci a kde je risk-benefit analýza

S touto skupinou měl Chlábek a spol. mnohdy těžkou práci, protože věcně uváděli skutečná odborná vědecká fakta. Např. v posledním dokumentu, který se týkal doporučení ČVS k očkování proti covidu posilovacími dávkami, tato skupina uvádí: „Česká vakcinologická společnost ČLS JEP (ČVS) vydala 16. června 2022 svá doporučení k přeočkování a aplikaci posilujících dávek vakcíny proti onemocnění covid-19... Dle našeho názoru trpí doporučení ČVS dvěma zásadními problémy:

(a) zcela ignoruje, že lidé po prodělané infekci mají prokazatelně vysokou ochranu proti těžkému průběhu při reinfekci;

(b) zcela ignoruje rizika podání 3. či 4. dávek, tj. vyhodnocení „risk-benefit“ plynoucí zejména z výskytu závažnějších nežádoucích účinků.“

Co se doporučení vydaných Českou vakcinologickou společností týká, ptáme se, na základě jakých podkladů jsou vytvořena. Na základě jakých dat doporučuje ČVS aplikaci třetích dávek všem osobám ve věku 5 a více let? Na základě jakých dat doporučuje ČVS aplikaci třetích dávek osobám, které už infekci prodělali? Na základě jakých dat doporučuje ČVS aplikaci čtvrtých dávek zdravotníkům, když účinnost proti infekci je nízká? Na základě jakých dat doporučuje ČVS čtvrtou dávku zdravotníkům, kteří už infekci prodělali?“

Je evidentní, že ani v posledním roce nedošlo k žádné změně v postoji České vakcinologické společnosti k očkování proti covidu. Jejich nové doporučení je podobné tomu loňskému, a tak Chlíbaek jistě přivítal možnost rozloučit se konečně s neústupným exaktním profesorem Thonem a se skupinou dalších odborníků a byl vděčný Válkovi, že konečně může vytvořit loajální týmy. **Není ale možné, aby na stránkách ministerstva zdravotnictví bylo ještě po dvou měsících uvedeno složení původních týmů. Tito lidé už se současnou prací NIZPu nemají nic společného.** Pan ministr by také měl urychleně oznámit mandát a odpovědnost nového NIZPu, a měl by vysvětlit, na základě jakých dokumentů je NIZP začleněno do struktury Státního zdravotního ústavu.

Kritická skupina se odchodem z NIZP nerozpadá

Domnívám se, že čas ještě ukáže význam, jaký měla tato skupina expertů pro fungování společnosti a vývoj epidemie. Téměř dva roky aspoň do určité míry korigovali mnohdy přehnaná a neadekvátní protiepidemická a provakcinační doporučení předkládaná experty České vakcinologické společnosti (ČVS) a Mezioborové skupiny pro epidemické situace (MeSES). Díky těmto oponentům se ostatní odborníci v NIZPu mohli seznámit s vědeckými studiemi, které

zohledňovaly imunitu po prodělané infekci, všímaly si nízké efektivity a bezpečnosti vakcín či omezeného efektu protiepidemických opatření. Unikátní byl i matematický model, který vytvořili, který pomáhal odhadovat další průběh epidemie. Domnívám se, že právě odborně kritický pohled a zkušenosti této skupiny budou v novém NIZPu nyní chybět. Můžeme jen doufat, že další pandemie v blízké době nenastane.

Nicméně skupina expertů sdružených kolem SMIS bude dál v případě potřeby k dispozici. Rozhodně se nerozpadá a neskládá ruce v klín. Nejblíže akcí, kterou někteří její členové podpoří svou účastí v publiku, je odborný seminář „Vakcinace proti onemocnění COVID-19 – současný pohled“, který se bude konat 20. listopadu 2023 v Poslanecké sněmovně.